

TEMA 1: VIDA DE WAGNER

**TÍTOL: LES AQUAREL·LES D'ISOLDA BÜLLOW: REGAL A RICHARD WAGNER
EN EL SEU 67 ANIVERSARI (TERCERA I ÚLTIMA PART)**

AUTORA: *Eva Muns*

A causa de la llargària d'aquest text, publicarem aquest tema en tres números consecutius de la Wagneriana. A més inclourem només una part de les aquarel·les.

LES AQUAREL·LES

Descrivem els temes de les aquarel·les, que ens donen, a més, una visió de vegades poc coneguda de la vida de Wagner.

1861: Després de 164 (!) assajos, la primera representació del Tannhäuser reelaborat (versió parisenca) va tenir lloc el 13 de març a la Gran Òpera de París davant un públic aristocràtic.

Els integrants del Jockey Club van anar a la segona funció armats amb xiulets de caça i flautes petites però estridents

Com a resultat, Richard i Minna es van mantenir allunyats de la tercera i última actuació. Per decepció i també per protegir els cantants, Wagner va retirar el seu treball i va prohibir qualsevol interpretació posterior.

Baudelaire va escriure: Què dirà la gent de París a Alemanya? Aquest grapat de patans ens desacredita a tots”.

De la desastre no obstant sí que va sorgir alguna cosa positiva per a ell: la comunitat musical alemanya ho va recolzar per primera vegada. Hi va haver manifestacions espontànies a favor seu al Teatre de Dresden, encara que a Saxònia encara se'l considerava oficialment com un "alt traïdor".

El medalló "Wanderjahre" (a dalt al centre, 'anys errants') presumiblement al·ludeix a l'època de les aventures del propi Wagner, perquè va viatjar a nombrosos llocs des de 1861 fins a 1862 a la recerca d'un soci, una font de diners i oportunitats de actuació.

El grup de nenes que es mostra al centre podria referir-se a la seva lectura de l'obra de Goethe "Wilhelm Meister Wanderjahre", perquè al capítol 10 del primer llibre, Goethe descriu un internat de nenes pedagògicament ideal on les joves són preparades per a la seva vida futura.

Isolda contrastaria així el Venusberg i l'èxtasi amb l'ensenyament ideal.

Tot i això, la imatge també podria representar els problemes que les ballarines li van causar en la seva actuació del Tannhäuser.

1862: El llibret dels Mestres Cantors de Nuremberg es va completar el 25 de gener després de 30 dies d'intens treball. Isolda retrata aquí el tercer acte, com Eva Pogner col·loca la corona de la victòria sobre el seu amant Walther von Stolzing al recinte firal davant de les portes de Nuremberg.

Al fons la silueta de la ciutat amb les torres bessones de Sankt Lorenz, al prat el poble i a l'esquerra garlandes i corones.

Al gener, Wagner va redactar el concepte i la primera transcripció de la melodia per al cor "Wach auf!", les paraules del qual no són seves sinó que estan preses del començament lleugerament modificat del poema 'Die Wittenbergische Nachtigall' de Hans Sachs.

El rei Joan de Saxònia li va concedir l'amnistia total aquell any i va donar permís a Wagner per establir-se a Dresden. Però no es va sentir atret perquè Minna havia triat aquesta ciutat com el seu lloc de residència.

1863: Per a Wagner, 1863 va ser un «annus horribilis». En realitat, la composició dels Mestres Cantors s'hauria d'haver completat, però hi va haver massa interrupcions. Wagner es va adonar que tenia dificultats financeres, per la qual cosa havia de dirigir concerts per guanyar-se la vida. Per això va emprendre una gira de concerts per Rússia. Les actuacions de la Societat Filharmònica de Sant Petersburg van guanyar elogis dels experts en música i li van donar una gran satisfacció.

A l'octubre, Wagner va escriure un extens article sobre 'Das Wiener Hofoperntheater' per al diari The Ambassador, en què descrivia propostes per reformar l'Institut. Hi va tornar a exposar els seus pensaments reformadors

Isolda el representa a l'esquerra, però es va equivocar amb la figura de la imponent Òpera Estatal, perquè encara no s'havia construït el 1863. En aquell moment, l'antic Kärntnertortheater encara funcionava com a teatre d'òpera. La construcció del gran teatre nou va començar a finals de 1861 i al maig de 1863 hi va haver la cerimònia de

col·locació de la primera pedra. L'edifici només es va completar el 1869. Primer es va anomenar Hofoperntheater, després Staatsoper.

Al juny havia acabat la partitura del primer acte dels Mestres Cantors. Es reconeix (a la dreta) l'escena de l'església al començament de l'òpera, en què Walther von Stolzing espera l'oportunitat de dirigir-se a Eva: El que sembla una bossa al cos d'Eva és en realitat un accessori de moda que Eva també usará en una actuació dels Mestres Cantores de 1888.

1864: Mostra l'arribada providencial de Lluís II de Baviera a cavall a la vida de Wagner. El títol que posa Huldigungsmarch és la marxa d'homenatge que Wagner va compondre per al 19è aniversari del Rei.

El suport de Lluís II va arribar en un moment crític per a Wagner, desesperat per deutes i sense poder somiar veure representades les seves obres.

1865: Una de les preocupacions de Wagner va ser la fundació d'un centre de formació musical per al cant alemany (Münchener Musikschule, a l'esquerra de l'Aquarel·la). Ara que s'havia guanyat el favor del jove Ludwig II, va sentir l'oportunitat de fer-ho. Seguint el consell, l'arquitecte Gottfried Semper va ser convidat a discutir el model de teatre. Però com la majoria dels plans de Munic, aquest projecte tampoc no es va realitzar.

A partir de 1865 Richard va dictar la seva autobiografia Mein Leben a Cósima. Poden veure's (al centre) tots dos a la feina. Oficialment Cósima era ara la seva secretària. La referència a Balzac, a dalt del centre, està dirigida a la lectura de les seves obres per Cósima i Richard. Era un dels seus autors preferits.

Al setembre, Wagner va escriure un assaig per al Rei, que després es va publicar sota el títol "Què és ser alemany?". Va ser publicat a les 'Bayreuther Blätter'.

Isolda a la dreta dibuixa els retrats de Goethe, Bach, Beethoven i Schiller il·lustrant amb aquests quatre artistes el que Wagner exposa com a representants exemplars de l'"esperit alemany".

Crida l'atenció que Isolda es va saltar a l'aquarel·la l'estrena de "Tristan i Isolda" el 10 de juny. Ludwig i Malwina Schnorr von Carolsfeld van cantar els papers principals i Hans von Bülow va dirigir.

El cantant del Tristán va morir inesperadament onze dies després i Wagner va haver de suportar la remor que va ser la dificultat del Tristán la que va afavorir la seva mort. Isolda va néixer el 10 d'abril del 1865.

1866: Després que Napoleó dissolgués el "Sacre Imperi Romà Germànic de la Nació Alemanya" el 1806, ja no hi havia un emperador alemany. De 1815 a 1866 va existir la "Confederació Alemanya" sota el lideratge d'Àustria. El 1866, a instàncies de Bismarck,

Prússia, que reclamava la supremacia a Alemanya, va declarar la guerra a Àustria i, per tant, a la Confederació Alemanya. La guerra va acabar a la Batalla de Königgratz amb la victòria de Prússia. A la imatge central els tres estats de Prússia, Baviera i Àustria estan representats simbòlicament per tres dones: Baviera tendeix les mans a Prússia i a Àustria, per intentar unir-les en comptes de barallar-se. Això correspon al consell de Wagner, que no va ser seguit per Ludwig II.

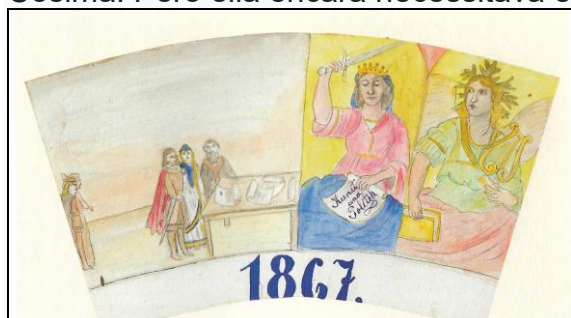
Baviera, que es va posar del costat d'Àustria, va ser derrotada i efectivament va perdre la independència.

A l'esquerra potser el tron buit vol indicar la qüestió encara oberta. Què passaria amb Wagner si el rei de Baviera hagués d'abdicar?

L'home assegut davant del tron podria ser (encara que amb barba) Wagner, que alhora estava intentant convèncer el Rei, just en aquest moment.

Richard va intentar establir-se a la remota Tribschen, prop de Lucerna. A la dreta es pot veure la melodia de la cançó "Morgenlich leuchtend" de Walther von Stolzing.

El 25 de gener va morir Minna, cosa que faria possible que Richard es casés amb Cosima. Però ella encara necessitava el divorci.

1867: A la dreta, les figures personifiquen la política amb l'espasa i l'art amb la lira. Així caracteritza Isolda l'obra "Deutsche Kunst und deutsche Politik", que Wagner va escriure a la tardor i que conté idees sobre un art teatral renovat. Tenia al cap un art específicament alemany que, segons la seva opinió, s'hauria de destacar de l'art francès i italià, superficialment entretingut.

Durant els dies de Nadal de l'any anterior havia començat a treballar als esbossos per a orquestra dels Mestres Cantors.

La partitura va ser publicada per Schott el juliol del 1868. La imatge de l'esquerra vol representar la finalització de la composició. Walther, Eva i Sachs estan drets al costat d'una taula en què probablement hi hagi versions de la cançó premiada. David i Magdalena també hi són per servir com a testimonis en el baptisme d'emergència del nou Mestre.

Còsima encara no era la seva esposa oficialment. El 17 de febrer va néixer Eva, ja a Tribtschen, encara que va continuar sent Eva Büllow.

1868: Wagner, que es mostra aquí a l'esquerra, escrivint diverses crítiques el 1867 i 1868. Ell les anomena "Articles de caràcter desagradablement polèmic", incloent algunes ressenyes de caràcter sarcàstic.

La segona il·lustració òbviament retrata Wotan. Això sorprèn al principi, perquè "l'Anell del Nibelung" no es va representar aquell any i "L'Or del Rin" es va representar per primera vegada a Munic el 1869. Potser Isolda estava pensant en el pla de Wagner de reprendre Siegfried, perquè Wotan apareix allà a el primer acte d'aquesta obra, com 'El Caminante'.

Això és perquè va escriure a Lorenz von Düfflipp: "Tinc la intenció de retirar-me a la tranquil·litat del meu asil de Lucerna al final d'aquesta setmana [...]. Ja espero trobar-hi força pau per començar a treballar de nou a la partitura de Siegfried i així assegurar-me de poder acabar-la en el transcurs de l'any".

1869: Aquí, a l'esquerra, hi ha una altra referència als escrits de Wagner: "El judaisme a la música" i "Sobre la Direcció". El primer va ser reeditat en contra de la voluntat de Còsima, cosa que novament va provocar l'enuig de Richard, disposat a denunciar aquesta influència sense tenir por de les conseqüències.

Al mig hi ha Wagner amb Eduard Devrient, amb la seva obra fonamental "Història de la interpretació alemanya". El 10 de febrer de 1869, Richard va llegir Còsima el seu assaig sobre l'obra de Devrient. En aquest assaig de Wagner criticava Fèlix Mendelssohn-Bartholdy i l'obra.

Isolda es refereix a aquesta crítica de Wagner en representar Devrient com un nan.

A la dreta hi ha Brünnhilde envoltada per un mur de foc. Siegfried, l'intrèpid, ha passat pel foc i veu la dona adormida. Ell la despertarà i per tant experimentarà la por, perquè per primera vegada a la seva vida està veient un ésser femení.

1870: Centenari del naixement de Beethoven, el gran admirat de Wagner, així que representa l'estàtua de Beethoven de Bonn que va ser erigida el 1845 per al 75è aniversari del Mestre. Es veu Wagner agenollat davant de l'estàtua, oferint-li el famós escrit sobre Beethoven que li havia dedicat aquell mateix any.

1871: Una mica allunyat del món, Wagner gaudia del treball regular a Tribtschen i s'a-
legrava de la fins llavors desconeguda vida familiar amb cinc fills entre els de Cosima-
Büllow i el seu.

La idea de trobar un teatre específic per a les seves obres va impulsar Richard a viat-
jar a Bayreuth amb Cosima per inspeccionar l'òpera del Magrave. Tot i això, va trobar
l'edifici barroc inadequat per als seus propòsits. No obstant això, va triar la ciutat com
a ubicació per al seu futur teatre encara per construir.

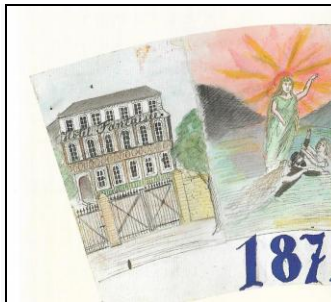
Com que encara no estava en construcció el 1871, Isolda dibuixa un edifici de fanta-
sia i en diu Bühnenfestspielhaus

El 18 de gener, Guillem I va ser proclamat emperador d'Alemanya a Versalles. Isolda
registra aquest esdeveniment amb l'entrada de l'emperador. Durant el curs victoriós
de la guerra francoprusiana, es va fundar l'Imperi Alemany mitjançant l'adhesió dels
tres estats sobirans del sud d'Alemanya, el Gran Ducat de Baden i els regnes de
Württemberg i Baviera, a la Confederació Alemanya.

Wagner dubtava que l'imperi acabat de fundar pogués complir les expectatives d'una
cultura nacional alemanya. Tot i això estava entusiasmat per la unitat alemanya i va
compondre una Kaisermarsch.

A l'extrem dret es poden veure els volums de llibres en vermell amb el títol "Escrits
recopilats" de Wagner. Isolda crida l'atenció per la seva aparició en nou volums.
Wagner es va veure a si mateix no només com a compositor, sinó també com a autor
de textos fonamentals.

La seva principal preocupació era promoure la comprensió de la seva obra artística
com a camí de superació humana.

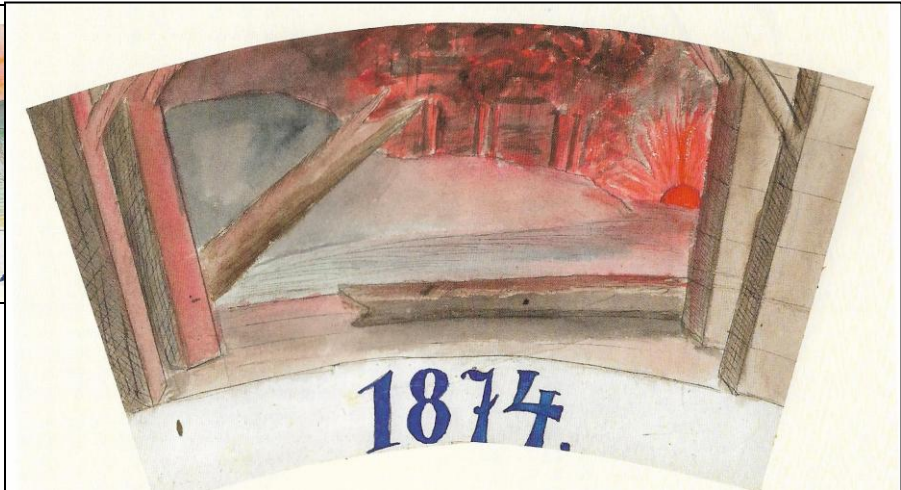

1872: A la dreta està representat l'Hotel Fantasie de Donndorf, prop de Bayreuth, que és on

la família Wagner es va instal·lar passés passar alguns mesos feliços abans de poder anar a la nova casa a Bayreuth. Còsima ho descriu com un lloc encantat, de somni.

Al centre es representa la fi del "Crepuscle dels Déus", que Wagner acabava d'acabar de compondre en esbós. A la partitura va indicar Wagner que havia acabat el mateix dia que 7 anys abans havia nascut Isolda. Aquestes línies les va pretendre Isolda fer servir més tard per reclamar la seva paternitat, cosa que no va ser acceptada pels tribunals, ni per Còsima.

El 22 de maig d'aquell any es va posar la primera pedra del Festspielhaus, al 59è aniversari de Wagner. Per celebrar-ho Wagner va dirigir a l'Òpera la IX Simfonia de Beethoven, assistint-hi Isolda amb 7 anys, cosa que es representa a la dreta.

1873: Aquell any es va acabar l'estructura del Festspielhaus, i es va organitzar el 2 d'agost una cerimònia. Còsima va haver de pujar per una bastida per assistir a aquesta cerimònia, acompanyada dels seus fills i de Liszt. Un cop a dalt els convidats van assistir a diversos discursos al costat de música, i als últims cops de martell a l'obra.

A l'aquarel·la es veuen d'esquena Wagner, Còsima, Liszt, Daniela, Blandine, Isolda, Eva i el petit Siegfried de 4 anys. Tot el poble de Bayreuth va participar després en uns focs artificials.

1874: El conjunt d'Isolda representa el foc a l'últim acte de "l'Ocàs dels Deus", el Walhala es consumeix en flames i fum. Es pot veure un pont trencat, un sol ponent i un incendi al fons. És el pont pel qual els déus van caminar cap al seu castell al final de l'Or del Rhin.

Isolda probablement volia recordar que el pare havia acabat la seva enorme partitura el 21 de novembre.

El 28 d'abril es va ocupar Villa Wahnfried. No sense preocupacions, perquè els deutes pesaven molt sobre la parella.

Tot i això, l'entusiasme dels nens per la casa no va disminuir i estaven fascinats per explorar el nou entorn.

A poc a poc, van començar a arribar cantants per competir per papers a l'estrena de l'Anell el 1876.

1875: Isolda mostra Wagner dirigint els assajos de la Tetralogia. La representació s'assembla a un dibuix d'Adolf Menzel. La rodonesa de la fossa de l'orquestra és increïble. Isolda intenta reproduir l'escenari.

Al febrer Wagner va emprendre un viatge a Viena, on va oferir concerts. Més tard va haver-hi una actuació conjunta amb Liszt a Budapest.

Per Nadal, Wagner va enviar la còpia privada de la seva autobiografia 'Mi Vida' amb una dedicatòria al Rei Lluís II.

1876: Mostra a la dreta el Festspielhaus en la seva esplendor sobre el turó verd ple de garlandes, corones i banderes. La façana encara no té la part Reial, que va ser construïda el 1882.

El Teatre és a dalt d'un turó, havien d'anar els assistents a peu fins allà, i es queixaven de la pols i el cansament d'alguns per arribar-hi.

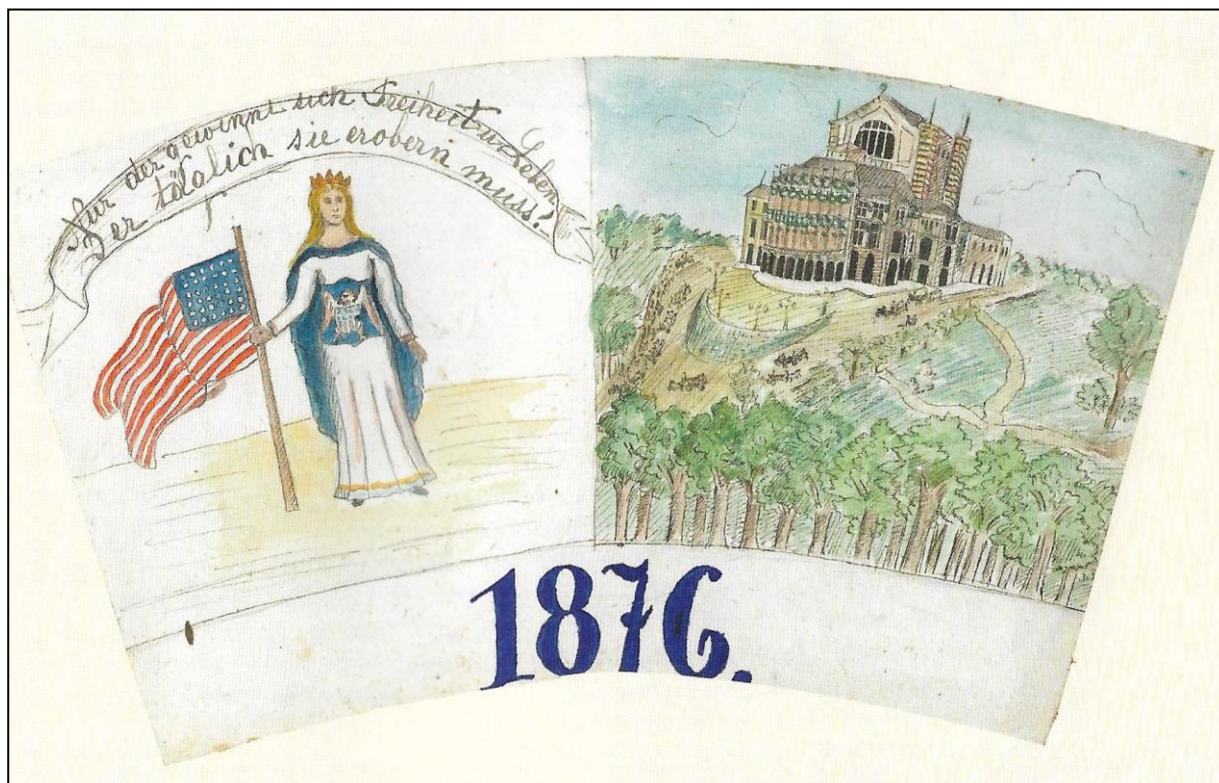
A l'esquerra la referència als Estats Units amb la seva bandera, atès que Wagner va compondre el seu Festmarch per encàrrec ben pagat per al Centenari dels Estats Units.

1877: A l'esquerra hi ha una estructura en forma de cúpula amb una balustrada, darrere seu un grup de nenes amb túniques roses i sobre elles una pancarta amb la inscripció "Selig im Glauben" del cor del primer acte de Parsifal.

Wagner va completar el poema el 19 d'abril i va començar a esbossar la composició a finals de setembre. Havien transcorregut 37 anys des de la primera ocupació reflexiva amb el material del Parsifal el 1845 fins a la finalització.

El 25 de gener de 1877, però, Wagner va dir a Còsima: "Vull dir-te alguna cosa. [...] començo el Parzival i no el deixaré anar fins que hagi acabat".

El 15 de setembre es van reunir al Festspielhaus els delegats de les associacions wagnerianes. Wagner els va presentar el pla per a una Escola de Música (esquema de la dreta). Les experiències del 1876 li havien demostrat que ell mateix havia de formar els seus artistes per al proper festival. Aquesta vegada el projecte va patir manca de fons, ja que després del festival va haver-hi un dèficit de 150.000 marcs, del qual Richard va ser personalment responsable.

Per tant, ell i Cósima se'n van anar a Londres a veure de recaptar fons. Juntament amb Hans Richter hi va dirigir vuit concerts. Tot i l'orquestra amb 169 músics i una "gran aflluència", les seves expectatives no es van complir, ni econòmicament ni artísticament.

1878: Un cop més, el resum anual es divideix en activitats musicals i referències a l'obra literària.

L'11 d'octubre Wagner havia completat l'esbós orquestral del segon acte de Parsifal. Cósima va escriure: "Està treballant i abans del sopar em mostra que està completant el segon acte!"

L'escena a l'esquerra mostra aquest acte: després d'una lluita victoriosa amb els guàrdies de Klingsor, Parsifal ha avançat sobre els merlets cap al jardí màgic, a la dreta està envoltat de flors. La seductora Kundry, estirada sota una gran flor.

L'obra encara no s'havia escrit del tot, però probablement Wagner va explicar les seves idees a la família, i per això Isolda ja coneixia la trama quan tenia tretze anys. Aquell any, el rei Lluís II va posar a disposició de Wagner per contracte l'orquestra de la cort de Munic i el personal del teatre de la cort per a l'estrena mundial de Parsifal a Bayreuth.

A la dreta de l'aquarel·la una referència a les Bayreuther Blatter, editades per Hans von Wolzogen, que es van publicar des del 1878. S'enumeren els títols dels articles que Wagner va publicar en aquesta revista. Isolda anomena diversos articles com: "El Públic en el temps i l'espai", "Retrospectiva sobre el festival escènic de l'any 1876", "Què és alemany?", "Modern", "Publico i popularitat".

El seu matrimoni era fonamental, ja que Cósima tractava de deixar-li temps lliure per al seu treball com a compositor, que ella considerava més important que els seus textos literaris. A les nits tocava i cantava actes complets de les seves òperes o llegia els drames.

1879: Es veu Wagner envoltat de tota mena d'animals, a banda dels dos lleons, hi ha cavall, ocells, gossos, gat, conill i fins i tot un elefant. Aquell any Wagner havia escrit contra la vivisecció la seva famosa carta oberta a Ernst von Weber i la seva obra "Les càmeres de tortura de la ciència". A més està reproduït Parsifal, com a redemptor de Monsalvat, on els animals eren protegits.

1880: És l'última de les aquarel·les, tot en color rosa, però més aviat trist, ja que mostra un Wagner molt fatigat estirat, que com cada dia dictava a Cósima les seves me-

Associació Wagneriana. Apartat postal 1159. 08080 Barcelona

[Http://www.associaciowagneriana.com](http://www.associaciowagneriana.com) info@associaciowagneriana.com

mòries per a 'La Meva Vida'. Per evitar el fred se n'havien anat a Nàpols el 4 de gener.